

MRF 2023.256

Vestre Landsrets dom af 14. september 2023, 13. afd., sag S-2091-22
(Thomas Jønler, Thomas Tordal-Mortensen og Rasmus Foged (kst.))

Anklagemyndigheden mod T (adv. Håkun Djurhuus)

T idømt bøde og tvangsbøder for ikke at efterkomme påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30 om rensning af sanitært spildevand fra T's ejendom, da ejendommen var beliggende i et oplandsområde til vandløb, der ikke var i målopfyldelse. Afvist, at påbud forudsatte dokumentation for ejendommens bidrag til forureningen, når forureningen var dokumenteret ved vandets miljøkvalitet.

Tønder Kommune meddelte efter varsel i juni 2016 påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30 til ejeren T og en række naboejendomme om forbedret rensningen af det sanitære spildevand på T's ejendom inden for en fastsat frist. Kommunen henviste til, at T's ejendom var beliggende i et udpeget oplandsområde til et vandløb, der ikke var i målopfyldelse, jf. vandplan 2009-2015, og at der fra T's ejendom via grøfter blev udledt spildevand til vandløbet. T undlod at efterkomme påbuddet, hvorefter T blev tiltalt for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 2, jf. § 30, stk. 1. T påstod frifindelse og gjorde under straffesagen gældende, at T ikke havde efterkommet påbuddet, fordi kommunen ikke havde bevist, at det var spildevandet fra T's ejendom, der var årsag til forureningen og den manglende målopfyldelse i vandløbet. Byretten lagde til grund, at T's ejendom var beliggende i et udpeget område, hvor der i vandplanen var fastlagt rensekrav, da vandløbet ikke var i målopfyldelse. Byretten fandt herefter, at T's ejendom bidrog til forureningen af vandløbet, og lagde bl.a. vægt på, (i) at T's ejendom var beliggende i et udpeget opland, der ifølge vandplanen bidrog til forurening af vandløbet, (ii) at der i kommunens praksis – som følge af udpegningen – ikke blev differentieret til, om forureningen af vandløbet skyldtes spildevand eller faktiske forhold, og (iii) at T's ejendom via grøfter faktisk udledte spildevand til

vandløbet. Da de af T fremsatte indsigelser ikke kunne føre til andet resultat, og betingelserne for at meddele påbud var opfyldt, blev T idømt en bøde på 5.000 kr. og månedlige tvangsbøder på 1.000 kr. (se **MRF 2022.191 B**). T ankede til landsretten, hvor der blev fremlagt et miljøfagligt notat af 14. januar 2022 fra Miljøstyrelsen omkring vandløbets indsatsbehov og målopfyldelse under hensyn til indholdet af let omsættelig organisk stof (BI5), som fandtes at være årsag til manglende opfyldelse af god tilstand for smådyrsfaunaen i vandløbet. Landsretten fandt, at påbuddet ikke var behæftet med mangler, der kunne medføre ugyldighed, da påbud efter forarbejderne til miljøbeskyttelseslovens § 30 ikke kræver, at ejendommens bidrag til forureningen er dokumenteret ved konkrete målinger eller analyser, men at forureningen er dokumenteret ved en bedømmelse af miljøkvaliteten og en vurdering i relation til den aktuelle målsætning. Efter bevisførelsen, herunder Miljøstyrelsens notat, lagde landsretten til grund, at T's ejendom lå i et udpeget område med et fastlagt rensekrav, og at spildevandsbelastningen fra ejendomme i dette område var årsag til, at vandløbet ikke var i målopfyldelse. På denne baggrund fandt landsretten, at spildevandet fra T's ejendom bidrog til forureningen af vandløbet. Landsretten stadfæstede herefter byrettens dom.

Kommentar: Landsretten stadfæstede byrettens domfældelse, der tidligere har været offentliggjort på **MRF 2022.191 B**. I relation til bevis er det lidt bemærkelsesværdigt, at der som begrundelse for gyldigheden af påbuddet fra 2016 indgår et notat fra 2022 om vandløbets tilstand. For selv om der ved anke af afgørelser skal inddrages nye faktiske oplysninger efter principper om nova, kan dette ikke uden videre overføres til straffesager om overtrædelse af offentligretlige påbud, hvor tiltalte gør gældende, at myndigheden ikke har oplyst sagen tilstrækkeligt forud for påbuddet. Selve sanktionsniveauet følger anden praksis, jf. f.eks. **MRF 2022.172 Ø**.

Udskrift af dombogen

D O M

afsagt den 21. september 2022

Rettens nr. K02-5250:2022
Politiets nr. 3300-88990-00016-22

Anklagemyndigheden
mod

T

født den ...

Anklageskrift er modtaget den 12. august 2022.

T

er tiltalt for overtrædelse af

1.

Miljøbeskyttelsesloven § 110 stk. 1 nr. 2, jf. § 30 stk. 1,
ved som ejer af ejendommen beliggende B Adresse ,
at have undladt at efterkomme Tønder Kommune påbud af 24. juni 2016 om
inden den 1. december 2017 at forbedre rensningen af det sanitære
spildevand til renskrav SO.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om bøde på 5.000 kr.

Anklagemyndigheden har endvidere i medfør af retsplejelovens § 997, stk. 3,
nedlagt påstand om, at tiltalte under tvang af en fortløbende bøde på 1.000
kr. pr. påbegyndt måned fra den 1. januar 2023 tilpligtes at efterkomme Tøn-
der Kommunes påbud af 24. juni 2016.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Sagens oplysninger

C har på vegne af T
forklaret, at T er hans kone, og at hun ejer ejendommen beliggende
B Adresse . Det er korrekt, at de har modtaget et på-
bud vedrørende spildevandsrensning. Den første varslings om påbud vedrø-
rende spildevandsrensning kom tilbage i 2014, men denne varslings blev truk-
ket tilbage. Herefter kom påbuddet af 24. juni 2016.

Årsagen til at de ikke har efterlevet kommunens påbud er, at kommunen ikke har efterlevet reglerne om at bevise, at det netop er spildevandet fra deres ejendom, som er skyld i forureningen og dermed manglende målopfyldelse. Kommunen har ikke sendt dokumentation for, at det rent faktisk gavner noget i forhold til den omtalte forurening og manglende målopfyldelse, at de bruger omkring 100.000 kr. på at rense deres spildevand. Kommunen har ikke foretaget konkrete målinger for deres ejendom vedrørende spildevand.

Vandforholdene omkring deres ejendom er således, at deres spildevand ledes ud i D Grøft, som ikke er en målsat grøft. Herefter ledes vandet videre til E Grøft, som er en målsat grøft og ligger i faunaklasse 5 ud af 7. E Grøft opfylder dermed målsætningen, da den er i klasse 5. Herefter ledes vandet videre til F Grøft, som også er målsat, men som alene i faunaklasse 4 og dermed ikke opfylder målsætningen. Forureningen findes således i F kanal, men ikke i E Grøft. Miljøstyrelsen har foretaget nogle målinger, som viser, at det ikke er forurening med spildevand, men nærmere de fysiske forhold omkring F kanal, som er skyld i manglende målopfyldelse.

Ved kommunens fastlæggelse af, hvilke ejendomme der skulle meddeles et påbud, har kommunen lagt vægt på fejlagtige BBR-oplysninger og oplysninger i MiljøGIS. Ud fra de kemiske målinger ved vandløbene står det klart, at forureningen alene skyldes de fysiske forhold ved vandløbene og ikke udledning af forurenede spildevand.

Det følger af spildevandsbekendtgørelsens § 35, at der ved udstedelse af påbud blandt andet skal kunne dokumenteres, at det er spildevand, som er skyld i forureningen, og denne dokumentation har Tønder Kommune ikke fremlagt.

Vidnet miljømedarbejder Lise Sivesgaard har forklaret, at hun arbejder som miljøtekniker i Tønder Kommune. Hun har arbejdet ved Tønder Kommune i ca. 17 år. Der er lavet en vandplan for år 2009-2015. Ejendommen beliggende B Adresse er en del af oplandet i denne vandplan, hvorfor ejeren af ejendommen har modtaget påbud om rensning af spildevand, idet der er konstateret forurening i vandløbene.

Det er Miljøstyrelsen, der udpeger de pågældende oplande, hvorefter det er kommunes opgave at udstede påbud. Det er korrekt, at vand fra ejendommen B Adresse udledes til D Grøft, hvorefter vandet ledes videre til E Grøft og ud til F kanal. Det er også korrekt, at Vester D Grøft ikke er målsat, mens både E Grøft og F Kanal er målsat. Hun er usikker på, om E Grøft opfylder målsætningen, men F kanal er målt til at være faunaklasse 4, hvilket betyder at kanalen er moderat forurenede.

Foreholdt sagens forhold 1, bilag 5, har vidnet forklaret, at det skraverede

område er fastsat af Miljøstyrelsen, og at kommunen herefter har til opgave at udstede påbud til ejendomme beliggende inden for den skravedede område og som har nedstrømsliggende kanaler omkring sig. Ejendommen beliggende B Adresse har nedstrømsliggende kanaler omkring sig, og ejendommen ligger inden for det skraverede område, hvorfor kommunen i 2016 udstede påbud om spildevandsrensning til ejendommens ejer. Kommunen har udstedt påbud til alle ejendomme inden for det skraverede område, da det er Miljøstyrelsens vurdering, at ejendomme inden for dette område bidrager til forurening af vandløbene.

Kommunen er klar over, at rensning af spildevand er en dyr post, og derfor er der mulighed for at indgå en afdragskontrakt direkte med forsyningsselskabet, hvis kommunen udsteder påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30.

Hun er ikke bekendt med, at kommunen har lagt vægt på fejlagtige oplysninger i forbindelse med udstedelse af påbud, ligesom hun ikke er bekendt med eksisterende fejl, som ikke skulle være blevet rettet. I forbindelse med udstedelse af påbud efter § 30 er det ikke normal procedure, at kommunen foretager konkrete målinger eller ser på enkelte klassificeringer for vandløbene. Ved at foretage skraveringen på kortet i sagens bilag 5 har Miljøstyrelsen vurderet, at spildevand er årsag til forureningen i de nedstrømsliggende vandløb, hvorfor påbud er udstedt.

Det er ikke normal procedure, at kommunen anvender enkeltstående målinger ved udstedelse af påbud. Som udgangspunkt udstedes påbud til alle ejendomme med nedstrømsliggende kanaler, som ligger inden for det skraverede område fastsat af Miljøstyrelsen. Hvis påbud ikke skal udstedes til en ejendom inden for området, vil det kræve, at der kan anvendes andre virkemidler til at afhjælpe forureningen, hvilke ofte kan være svært.

Kommunen har fulgt den normale praksis inden for denne type sager om forurening i vandløb.

Der har været fremlagt kort over vandplanen for år 2009-2015 samt tiltaltes bilag 1-17 og målinger foretaget af AGROLAB.

Tiltalte er ikke tidligere straffet af betydning for sagen.

Rettens begrundelse og afgørelse

Retten lægger som ubestridt til grund, at ejendommen B Adresse udleder spildevand til D Grøft, som ledes videre til E Grøft og videre til F kanal. Der er uenighed om lovligheden af Tønder Kommunes udstedte påbud af 24. juni 2016.

Det følger af miljøbeskyttelseslovens § 30, stk. 1, hvis et spildevandsanlæg ikke fungerer miljømæssigt forsvarligt, kan tilsynsmyndigheden påbyde, at der

føretages den fornødne forbedring eller fornyelse af anlægget.

Endvidere følger det af spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1, at der ved meddelelse af påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30 om forbedret spildevand skal være en række forudsætninger opfyldt. Forudsætningerne for udstedelse af påbud er, at ejendommens afløbsforhold og udledning skal være fastlagt, at ejendommens udledning skal bidrage til forurening af det omhandlede nedstrømsliggende vandområde, og at der skal være dokumentation for, at det omhandlede nedstrømsliggende vandområde er forurennet af spildevand i et omfang, der gør, at det miljømål for vandområdet, der er fastsat i bekendtgørelse om miljømål udstedt i medfør af lov om vandplanlægning, ikke er opfyldt.

Tønder Kommune har den 24. juni 2016 udstedt påbud i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 30, stk. 1 om forbedret spildevandsrensning til tiltalte.

Tiltalte har erkendt, at påbuddet ikke er efterlevet.

Spørgsmålet er herefter, om der er grundlag for at idømme tiltalte straf for den manglende efterlevelse af påbuddet. Det forudsætter blandt andet, at påbuddet er udstedt i overensstemmelse med de ovennævnte bestemmelser i henholdsvis miljøbeskyttelseslovens og spildevandsbekendtgørelsen, og at der i øvrigt er tale om en lovlig forvaltningsakt.

Efter bevisførelsen, herunder navnlig vidnet Lise Sivesgaards forklaring sammenholdt med det dokumenterede kortmateriale over vandplanen for år 2009-2015, lægger retten til grund, at tiltaltes ejendom ligger i et område, der i den dagældende region- og vandplan er udpeget som et område, hvor der af hensyn til målsætningen for vandområderne er fastlagt renskravet SO.

Retten lægger efter forklaringerne til grund, at ^{F kanal} ikke opfylder målsætningen, idet kanalen er faunaklasse 4, hvor målkraevet er faunaklasse 5. Retten lægger efter vidnet Lise Sivesgaard forklaring endvidere til grund, at Miljøstyrelsen har udarbejdet kortet i sagens bilag 5, hvorefter Tønder Kommune har udstedt påbud til samtlige ejere af ejendomme beliggende med nedstrømsliggende vandkanaler inden for kortets skraverede område.

Spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1 opstiller de ovenfor oplyste betingelser for udstedelse af påbud, og henset til at Miljøstyrelsen har skitseret det opland omkring de berørte vandløb, som efter Miljøstyrelsens vurdering bidrager til forurening af ^{F kanal}, og at der efter vidnet Lise Sivesgaards forklaring ikke differentieres til, om forureningen skyldes spildevand eller faktiske forhold i denne type sager, idet Miljøstyrelsen, ved udstedelse af kort over oplandet herved har vurderet, at ejendomme inden for området på kortet bidrager til forurening med spildevand, og at det efter de afgivne forklaringer kan lægges til grund, at ejendommen ^{B Adresse}

udleder spildevand til ^{D Grøft}, videre til ^{E Grøft},

og ud i F kanal, finder retten, at tiltaltes ejendomm bidrager til forurening af F kanal, som ikke opfylder målsætningen.

Det, som er anført af tiltalte om, at en række B15-koncentrationsmålinger viser, at forureningen ikke skyldes spildevand, kan ikke, når den nævnte målsætning er baseret på faunaindekset for vandløb, føre til andet resultat, ligesom det heller ikke kan føre til andet resultat, at udledningen af spildevand fra tiltaltes ejendom under vejs til F kanal passerer til E Grøft, hvor målsætningen efter region- og vandplanen for 2009-2015 er opfyldt.

Betingelserne for at meddele påbud er derfor opfyldt.

I forhold til tiltaltes påstand om, at rensning er en uproportional byrde at pålægge tiltalte, lægger retten til grund, at de foranstaltninger, der kræves til opfyldelse af påbuddene ikke er af ekstraordinær karakter, og på den baggrund er det ikke godtgjort, at udgifterne hertil vil være af en sådan størrelse, at de vil stå i misforhold til den forventede rensning af spildevandet fra den enkelte ejendom som led i en samlet løsning af forureningsproblemerne.

Herefter, og da det, som tiltalte i øvrigt har anført, ikke kan føre til et andet resultat, finder retten, at tiltalte er skyldig i overensstemmelse med tiltalen.

Straffen fastsættes til en bøde på 5.000 kr., jf. miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 2, jf. § 30, stk. 1.

Forvandlingsstraffen fastsættes som nedenfor bestemt.

Tiltalte skal endvidere betale tvangsbøder som nedenfor bestemt.

Thi kendes for ret:

T skal betale en bøde på 5.000 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 8 dage.

Tiltalte skal betale tvangsbøder på 1.000 kr. pr. påbegyndt måned fra den 1. januar 2023, indtil Tønder Kommunes påbud af 24. juni 2016 er efterkommet.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

Sandra Støchkel
dommerfuldmægtig

Jan

Udskriftens rigtighed bekræftes.
RETTEEN I SØNDERBORG, den 21. september 2022

DOM

afsagt den 14. september 2023 af Vestre Landsrets 13. afdeling (dommerne Thomas Jønler, Thomas Tordal-Mortensen og Rasmus Foged (kst.)) i ankesag

V.L. S-2091-22

Anklagemyndigheden

mod

T

født den 2. januar 1946

(advokat Håkun Djurhuus, Hellerup)

Retten i Sønderborg har den 21. september 2022 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. K02-5250/2022).

Påstande

Tiltalte har påstået frifindelse, subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse, dog således at tvangsbøderne først skal betales fra et senere tidspunkt, som fastsættes af landsretten.

Supplerende oplysninger

Der er for landsretten fremlagt et notat af 14. januar 2022 udarbejdet af Miljøstyrelsen, hvoraf fremgår:

”Spildevandindsatsen over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse i oplandet til G Å-systemets vandløbsstrækninger aa og bb blev første gang fastsat i regionplanerne, og er efterfølgende blevet videreført i vandplaner 2009-2015 og i

indsatsbekendtgørelsen for vandområdeplaner 2015-2021 (VP2). Spildevandsindsatsen er blevet videreført på det oprindelige faglige grundlag, der blev fastlagt i regionplanerne. For at sandsynliggøre, at grundlaget for spildevandsindsatsen fortsat er til stede, har Miljøstyrelsen i dette notat genberegnet grundlaget for indsatsen i oplandet til G Å-systemets vandløbsstrækninger aa og bb.

Spildevandsindsatsen på ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse er i indsatsbekendtgørelsen vist som geografiske afstrømningsområder (renseklasseoplande) til vandløb, søer og fjorde, der ikke opfylder miljømålet pga. spildevandspåvirkning. De i alt fire renselasser: O, SO, OP og SOP er angivet med renskrav i bilag 3 til spildevandsbekendtgørelsen. Rensekoderne O og S betyder skærpede krav til henholdsvis fjernelse af organisk stof (BI5) og nitrifikation, og renselassen P betyder skærpet krav til fjernelse af fosfor. Rensekoderne O og S anvendes af hensyn til vandløb, idet udledningen af iltforbrugende stoffer reduceres, mens renselassen P anvendes af hensyn til søer og fjorde, idet udledningen af fosfor reduceres.

Renselasseoplandene til G Å-systemets vandløbsstrækninger aa og bb skal opfylde renselasse SO.

G Å-systemets (aa og bb) miljømål for det biologiske kvalitetselement – smådyrsfaunaen (bentiske invertebrater), er god tilstand, jf. miljømålsbekendtgørelsen. G Å-systemets (aa og bb) nuværende tilstand for smådyrsfaunaen er god for den længst opstrøms strækning aa og moderat for den nedstrøms strækning bb, jf. MiljøGIS til forslag til vandområdeplaner 2021-2027, og vandløbets miljømål for smådyrsfaunaen er dermed opfyldt for den længst opstrøms strækning aa, mens miljømålet ikke er opfyldt for den nedstrøms strækning bb.

Vandløbenes tilstand for smådyrsfaunaen er indekseret efter DVFI (Dansk Vandløbsfaunaindeks), og anvendes som et udtryk for vandløbenes ilttilstand. DVFI er inddelt i 7 faunaklasser, hvor faunaklasse 1 svarer til den dårligste tilstand. Der skal som minimum opnås faunaklasse 5 i vandløb for at understøtte miljømålet om god tilstand for smådyrsfaunaen.

Spildevands indhold af iltforbrugende stoffer, herunder BI5 (let omsætteligt organisk stof), fjerner ilt fra vandløbet, og har derfor negativ indvirkning på det biologiske kvalitetselement – smådyrsfaunaen. Ved BI5-koncentrationer i vandløbet på 1,5 mg/l-3,0 mg/l aftager sandsynligheden for opnåelse af faunaklasse 5 kraftigt, og ved BI5-koncentrationer over 3,0 mg/l er der meget lille sandsynlighed for målopfyldelse (Aarhus Universitet, 2016). Tålegrænser for BI5 i vandløb afhænger af vandløbstypen, idet vandløb med gode fysiske forhold (forholdsvist høj vandføring og gode faldforhold) er mere tolerante over for tilførsel af BI5, mens vandløb med dårlige fysiske forhold er mindre tolerante over for tilførsel af BI5.

Det fremgår af vejledning nr. 1 fra 1981 for vandløb og søer fra Miljøstyrelsen i recipientkvalitetsplanlægning, at den dimensionsgivende eller kritiske tilstand for vandløb i almindelighed opstår sidst på sommeren, og at dimensionering af spildevandsudløb eller vurdering af disses effekt på vandløb bør derfor foretages i denne situation.

Miljøstyrelsen har på den baggrund beregnet de teoretiske gennemsnitlige BI5-koncentrationer i G Å-systemet i forhold til sommervandføringen før og efter gennemførelse af de fastlagte foranstaltninger:

Vandområde	BI5-koncentration i vandområde før indsats (mg BI5/l)	BI5-koncentration i vandområde efter indsats (mg BI5/l)	Skønnet antal ejendomme med udledning (skal forbedre rensning)
G Å-systemet (id: aa og bb).	1,8 mg/l	1,1 mg/l	Ca. 31 stk.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at det hermed er sandsynliggjort, at BI5-koncentrationerne i vandområderne før gennemførelsen af de fastlagte foranstaltninger over for spildevandsudledninger ikke forventes at understøtte faunaklasse 5, og at spildevandsbelastningen dermed er årsag til, at miljømålet om god tilstand for smådyrsfaunaen ikke er opfyldt i G Å-systemet (id: bb). Miljøstyrelsen vurderer samtidig, at BI-koncentrationen i vandløbet efter gennemførelsen af de fastlagte foranstaltninger over for spildevandsudledninger forventes at understøtte faunaklasse 5 og dermed opfyldelse af vandløbets miljømål om god tilstand for smådyrsfaunaen.

Til beregninger af BI5-koncentrationer i vandområderne har Miljøstyrelsen anvendt tal fra spildevandsbekendtgørelsen, *Virkemidler overfor punktkilder* (MST/COWI, 2019) og *Afstrømningsforhold i danske vandløb* (DMU, 2000). Der er som følge af forventet retention (nedbrydning/nedsivning) i dræn fratrukket 50 % af BI5-belastningen fra ejendommenes afløb. Mht. afstrømningsforhold er der anvendt områdets middelafløbstrømning i sommermånederne juni, juli og august: 4,8 l/s/km². Miljøstyrelsen har lagt til grund for beregningerne, at baggrundsbelastningen giver anledning til en initial BI-koncentration i vandløbene på 1 mg/l.”

Der er fremlagt en rapport fra den 21. marts 2017 udarbejdet af Orbicon A/S for Slagelse Kommune (Spildevandsundersøgelser i vandløb og dræn, Effekter af spildevand fra spredt bebyggelse). Heraf fremgår bl.a. om organisk stof i vandløb:

”Baggrundsværdier for BI5 i ikke forurenede vandløb ligger mellem 0,5 og ca. 2 mg/l. I Vandplanerne 2009-15 bliver det angivet som vejledende støtteparameter, at BI5 skal være mindre end 1,8 mg/l for at opfylde krav til fauna svarende til DVFI=5. For blødbundsvandløb er det vejledende krav, at BI5 skal være mindre end 2,5 mg/l for at opfylde målsætning om god økologisk tilstand. Ved værdier i dræn over 3 mg/l skønnes det, at der er betydelig risiko for påvirkning af den biologiske tilstand i en grad så krav om god økologisk tilstand ikke overholdes, hvis drænet udmunder i et mindre vandløb. I hvilken grad, det sker, afhænger selvfølgelig af fortyndingsforhold i vandløbet. I de dræn, som er karakteriseret som udelukkende markdræn uden betydelig risiko for spildevandspåvirkning fra enkeltejendomme, lå den gennemsnitlige BI5-koncentration på ca. 0,5 mg/l med en maksimal værdi på 1,3 mg/l.”

Forklaringer

Vidnet miljømedarbejder Lise Sivesgaard har for landsretten i det væsentlige forklaret som i 1. instans.

Miljømedarbejder Lise Sivesgaard har supplerende forklaret, at hun er uddannet miljøtekniker, som er en 3½-årig uddannelse. Hun har arbejdet som miljøtekniker i over 30 år og har arbejdet med spildevandsudledning siden 1990'erne.

Indsatsen vedrørende F Kanal i "Vandplan 1" er en gammel indsats, som er videreført i de senere vandplaner. Kommunens indsats er baseret på oplysninger fra Miljøstyrelsen. Inden de meddeler et påbud, kigger de på de sidste målinger af vandkvaliteten. Miljøstyrelsen ser også på de fysiske forhold ved vandløbene, og der er også efterfølgende lavet en indsats i F Kanal og G Å-systemet vedrørende de fysiske forhold.

Hun var i byretten usikker på, hvad tilstanden i E Grøft var, men hun har undersøgt det, og den var ukendt i 2016. Det var i øvrigt også forureningen i F Kanal, der var afgørende.

Notatet fra den 14. januar 2022 fra Miljøstyrelsen viser, at der stadig er grundlag for en indsats i området. Det fremgår heraf, at Miljøstyrelsen har lavet beregninger om BI₅-koncentrationer. Hun kan se, at ved BI₅-koncentrationer på 1,5 mg/l-3,0 mg/l aftager sandsynligheden for opnåelsen af faunaklasse 5 kraftigt. Af tabellen kan hun se, at BI₅-koncentrationen af Miljøstyrelsen er beregnet til 1,8 mg/l før indsatsen og 1,1 mg/l efter indsatsen. Koncentrationen før indsatsen var dermed ikke under 1,5 mg/l.

Kommunen foretager normalt ikke noget konkret på baggrund af oplysningerne fra Miljøstyrelsen. De har dog gjort det enkelte gange, f.eks. hvis oplysningerne har været gamle.

Kommunen ser ikke kun på spildevandet fra tiltaltes ejendom, men på spildevandet fra alle ejendommene. De enkelte ejendomme bidrager således hver især til den endelige forurening.

De prøver, som tiltalte har fået lavet, har ikke betydning for sagen. Der er således tale om en gammel indsats, og der kan være flere ejendomme, der har foretaget forbedringer, som har bidraget til et bedre vandmiljø. De ville eventuelt kontakte Miljøstyrelsen for at høre, om der fortsat er behov for indsatsen, hvis de modtager oplysninger om konkrete prøvere-

sultater. I denne sag har Miljøstyrelsen fastslået ved notatet af 14. januar 2022, at der fortsat er behov for indsatsen.

Påbuddet er udarbejdet, som de plejer at gøre i denne her type sager, og det er baseret på vandplanen og spildevandsplanen. De undersøger ikke, om værdierne konkret er over grænseværdierne.

Kommunen undersøger ikke, om der er værdier over grænseværdierne. Det man kigger på, er smådyrsfaunaen, som fortæller om langtidsvirkningerne. Enkelte prøver fortæller ikke noget, da de kan påvirkes af mange forhold. Prøverne er udtaget længe efter, at indsatsen blev gennemført, og påbuddet blev udstedt.

Et vandløb kan være i dårlig stand på grund af de fysiske forhold.

De overvejede ikke at gøre noget efter oplysningerne om prøverne modtaget fra tiltalte, da der er tale om en gammel indsats. De ser på tilstanden på tidspunktet for påbuddet.

Landsrettens begrundelse og resultat

Tønder Kommune udstedte den 24. juni 2016 et påbud til tiltalte om inden den 1. december 2017 at forbedre rensningen af det sanitære spildevand fra ejendommen, så det opfyldte renskrav SO. Af påbuddet fremgår, at det blev meddelt på baggrund af Tønder Kommunes spildevandsplan samt vandplanen og efter miljøbeskyttelseslovens § 30, stk. 1 og 4. Om baggrunden for påbuddet fremgår videre, at spildevandet fra tiltaltes ejendom blev afledt via drænsystemer og vandløb til bl.a. E Grøft og F Kanal, og at det bidrog til forurening af vandløb, som ikke opfyldte miljømålet om god økologisk tilstand.

Forud for påbuddet havde tiltalte gjort indsigelse herimod, og Tønder Kommune havde i et svar af 11. december 2015 kommenteret tiltaltes indsigelser. Af svaret fremgår bl.a., at kommunen, inden påbud kunne meddeles, skulle sikre, at afløbsforholdene var oplyst, at der var fastsat en målsætning for vandløbets kvalitet, og at spildevandet fra anlægget bidrog til forureningen. Det fremgår også af kommunens svar, at en kloakmester havde kortlagt afløbsforholdene på ejendommen, og at spildevandet herfra blev udledt til et målsat område, der ikke opfyldte målsætningen.

Landsretten finder, at påbuddet ikke lider mangler, der kan medføre, at det er ugyldigt. Landsretten finder således, at begrundelsen giver en dækkende og korrekt forklaring på afgørelsen, ligesom påbuddet indeholder en henvisning til den bestemmelse i miljøbeskyttelsesloven, som det er udstedt i medfør af samt en henvisning til Tønder Kommunes spildevandsplan og vandplanen. Det forhold, at der ikke tillige er henvist til den dagældende spildevandsbekendtgørelses § 35, medfører efter landsrettens opfattelse ikke, at påbuddet lider af så væsentlige mangler, at det er ugyldigt.

Landsretten finder endvidere, at Tønder Kommune har oplyst sagen tilstrækkeligt. Det følger således af lovbemærkningerne til miljøbeskyttelseslovens § 30 (lovforslag nr. L 128 af 18. december 1996), at det ikke er en forudsætning for udstedelse af et påbud, at ejendommens bidrag til forureningen er dokumenteret ved konkrete målinger eller analyser. Derimod anses det for afgørende, at forureningen er dokumenteret ved en bedømmelse af miljøkvaliteten og en vurdering i relation til den aktuelle målsætning.

Efter bevisførelsen, herunder det fremlagte kortmateriale og forklaringen fra miljømedarbejder Lise Sivesgaard, må det lægges til grund, at tiltaltes ejendom lå i et område, der i de dagældende planer var udpeget som et område med miljømålet ”God økologisk tilstand” (faunaklasse 5), og hvor renskravet var fastlagt til SO. Det må endvidere lægges til grund, at området var udpeget af Miljøstyrelsen, og at styrelsen havde vurderet, at ejendommene inden for dette område bidrog til forureningen af vandløbene.

Miljøstyrelsen har i notatet af 14. januar 2022 genberegnet grundlaget for spildevandsindsatsen i oplandet til G Å-systemets vandløbsstrækninger aa (E Grøft) og bb (F Kanal). Af notatet fremgår, at det er Miljøstyrelsens vurdering, at spildevandsbelastningen fra ejendommene i området var årsag til, at miljømålet om god tilstand for smådyrsfaunaen ikke var opfyldt.

Det er ubestridt, at spildevandet fra tiltaltes ejendom blev udledt til D Grøft, som ledes videre til E Grøft og videre til F Kanal.

Landsretten finder på den anførte baggrund, at det er bevist, at spildevandet fra tiltaltes ejendom bidrog til forureningen af F Kanal, der ikke opfyldte målsætningen om en god tilstand for smådyrsfauna. De målinger, som tiltalte har fået foretaget i august 2022, kan efter miljømedarbejder Lise Sivegaards forklaring ikke føre til et andet resultat.

Herefter, og da påbuddet af de grunde, som byretten har anført, ikke har været uproportionalt, tiltræder landsretten, at tiltalte er fundet skyldig som sket.

Bøden på 5.000 kr. findes passende udmålt.

Landsretten tiltræder endeligt, at tiltalte er pålagt tvangsbøder på 1.000 kr. pr. påbegyndt måned, jf. retsplejelovens § 997, stk. 3, indtil Tønder Kommunes påbud af 24. juni 2016 er efterkommet, dog således at tvangsbøderne først skal betales fra den 1. januar 2024.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom stadfæstes, dog skal tiltalte først betale tvangsbøder fra den 1. januar 2024.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten.

Thomas Jønler

Thomas Tordal-Mortensen

Rasmus Foged
(kst.)

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg den 14. september 2023

Julia Nielsen
retssekretær